

Beeldend kunstenaars Christiaan Kuitwaard en Bruno van Dijck hebben samen een week geschilderd in het Friese natuurgebied De Deelen. Het resultaat van hun opgewekte samenwerking is vanaf zaterdag te zien in Museum Belvédère en in het bijbehorende boek *De Deelen*. Een gesprek met beide kunstenaars.

Christiaan Kuitwaard

Christiaan Kuitwaard

Bruno van Dijck

Bruno van Dijck

DIRK VAN GINKEL

Ze hebben veel met elkaar gemeen, de Friese schilder Christiaan Kuitwaard (1965) en de uit Vlaanderen afkomstige Bruno van Dijck (1953). Het landschap is hun muze, buiten werken vinden ze het mooiste en spannendste wat er is, ze werken allebei in series, doorgaans op klein formaat, hun kleuren zijn gedempt.

En ze houden ervan om af en toe met andere kunstenaars aan projecten te werken. Zo zijn Kuitwaards boeken *Veldwerk* en *Boswerk* het resultaat van samenwerking met de dichter Jan Kleefstra. En Bruno van Dijck maakte onder andere het boek *Sea Fever* met de Britse kunstenaar Mike Perry. Beide schilders zijn ook heel bezorgd over de teloorgang van de biodiversiteit. Maar van die bezorgdheid klinkt in dit project niets door. In *De Deelen* gaat het uitsluitend om de vreugde om het landschap en het schilderen.

GEESTVERWANTSCHAP

Kuitwaard zag een paar jaar geleden een kleine expositie van het werk van Van Dijck in Museum Belvédère in Heerenveen – panoramische gezichten op Britse rotskusten – en hij vond het prachtig.

„Ik voelde iets van geestverwantschap. Ik heb daarop contact gezocht met Bruno en hem uitgenodigd langs te komen. We besloten al gauw dat het mooi zou zijn als we samen een project zouden doen. Toen zijn we door Friesland gaan rijden op zoek naar een geschikte locatie en Bruno koos voor De Deelen.”

In de Friese schilderkunst heeft het natuurgebied een mythische status. De Deelen heeft schilders als Sjoerd de Vries, Willem van Althuis, Evert de Graaf en Jan Snijder tot enkele van hun beste werken geïnspireerd. Maar daarover had Kuitwaard niets aan Van Dijck verteld. Van Dijck maakte, zoals hij zegt, een intuïtieve keuze.

In het voorjaar van 2023 hebben de schilders er een week zitten werken. Het was koud, vochtig, nu en dan bewolkt en soms regenachtig. Maar voor een schilder zijn dat verrassend genoeg ideale omstandigheden.

„Het wisselende weer dwingt je om haast te maken”, zegt Van Dijck. „Je ervaart een vorm van stress. Door omstandigheden als dreigende regen, veranderend licht of een voorbijganger die tegen je begint te praten, kun je minder goed controleren wat je doet en maak je keuzes die je anders niet zou maken. En dat is precies het mooie ervan: door dat snelle werken en de meer intuïtieve benadering komt de ziel bloot te liggen, de ziel van het landschap en die van jezelf. Moeilijk in woorden uit te drukken, maar wat in mij zit, resoneert dan in het landschap en vice versa. Daar zit geen laag meer tussen.”

GEUR VAN VOCHTIGE GROND

Ook Kuitwaard ervaart de spanning van het buiten werken op koude voorjaarsochtenden. „Stramme handen, stroeve verf, de noodzaak om heel snel te reageren, want mooi licht op het water duurt soms maar een fractie van een seconde. Dan moet je maar zien te onthouden hoe dat was en dat is niet makkelijk. En als het regent, verliezen de dingen hun contouren, details verdwijnen. Heel mooi hoe alles zich daardoor als het ware onderling verbindt.”

Buiten werken is, zo concluderen beide

Beeldend kunstenaars Christiaan Kuitwaard (links) en Bruno van Dijk. FOTO: DIRK VAN GINKEL

Schildervreugd in De Deelen

Christiaan Kuitwaard

Bruno van Dijk

schilders, een tamelijk risicovolle onderneming. Maar toch, het resultaat is altijd weer de moeite waard. Van Dijk: „Buiten zijn is vermoeiend, je moet kilometers slepen met al die verfrommel, je staat soms te beven van de kou. Ontberingen leveren veel op. Kijk maar goed, je ruikt in ons werk de vochtige grond van De Deelen.”

STRUIKGEWAS

In het boek *De Deelen* zijn drie teksten opgenomen van Han Steenbruggen, directeur van Museum Belvédère. Hij schrijft over een bezoek aan deze droomachtige moeraswereld het volgende: ‘Op het ene moment wandelde ik tussen dichte struiken en langs kragen riet, het volgende opende zich voor mijn ogen verre waterverschieten onder een hoge koepel van licht’.

Ongewild beschrijft hij hiermee ook het verschil in benadering van Kuitwaard en Van Dijk. Van Dijk zit meestal met zijn neus in de bosjes terwijl Kuitwaard zich vooral aan de rand van het water heeft geposteerd. Van Dijk zoomt in, Kuitwaard focust op de ruimte. Er zijn wel veel meer verschillen: Van Dijk legt de verf er dik op en gaat daarbij nogal driftig te werk, Kuitwaard daarentegen schildert dun en in rustige penseelstreken. Typisch voor Van Dijk is ook dat hij met de achterkant van zijn penseel of met een contépotlood in de verf tekent, of beter gezegd: krast.

Van Dijk legt uit: „Je wilt soms details in het beeld haarscherp neerzetten, de golfslag in het water bijvoorbeeld, maar dat gaat niet met een penseel in natte olieverf. Met een harde potloodpunt lukt dat wel.”

In een enkel schilderij van Kuitwaard komt dat gebruik van het contépotlood ook voor. „Hij heeft mij in die week wel zitten beïnvloeden”, zegt Kuitwaard. „Maar dat kon allemaal, zijn invloed was welkom. Dit project is voor ons beiden een uiting van vreugde: voor het landschap, voor het samenwerken, voor het iets creëren met z’n tweeën, elkaar sturen ... Het was, anders dan mijn vorige twee boeken, gewoon allemaal positiviteit.”

***De Deelen* – Christiaan Kuitwaard & Bruno van Dijk, van 28 juni tot en met 31 augustus, Museum Belvédère in Heerenveen, Oranje Nassaulaan 12. Het boek *De Deelen* is voor 24,95 euro verkrijgbaar bij uitgeverij Wijdemeer.**